

TREŠĀ ATMODA.

1985. gads

15. marts - Par PSKP CK ģenerāļsekretāru ievēl M. Gorbačovu. Sākas pārbūves un atklātības periods.

1986. gads

10. jūlijs - Liepājā Linards Grantiņš, Raimonds Bitenieks un Mārtiņš Bariss nodibina Latvijas cilvēktiesību aizstāvības grupu „Helsinki - 86”, ar mērķi - sekot, kā tiek ievērotas latviešu tautas ekonomiskās, kultūras un indivīda tiesības.

15. septembris - Jūrmalā sākas ASV un PSRS sabiedrības pārstāvju tikšanās - Čatokvas konference. ASV prezidenta konsultants Padomju Savienības jautājumos, bijušais Savienoto Valstu vēstnieks PSRS Dž. Metloks latviešu valodā pasaka, ka ASV neatzīst Latvijas inkorporāciju PSRS

17. oktobris - Laikraksts „Literatūra un Māksla” publicē D. Īvāna un A. Snipa rakstu „Par Daugavas likteni domājot”, kurā norāda uz draudiem, ko Latvijas kultūrvēsturiskajam mantojumam un videi var nodarīt plānotās Daugavpils HES būvniecība. HES celtniecību izdodas apturēt.

1987. gads

14. jūnijs - Cilvēktiesību aizstāvības grupa “Helsinki - 86” organizē ziedu nolikšanu pie Brīvības pieminekļa 1941. gada Latvijas pilsoņu deportācijas upuru piemiņai.

23. augusts - Ribentropa-Molotova pakta noslēgšanas gadadienai veltīts mītiņš pie Brīvības pieminekļa. Milicija piekauj un arestē demonstrantus.

18. novembris - Baltijas kara apgabala karaspēks aplenc Brīvības pieminekli, lai nepieļautu ziedu nolikšanu u.c. akcijas

1988. gads

25. marts - Pirmo reizi ar varas iestāžu atļauju Brāļu kapos tiek pieminēti deportācijas upuri un pie Mātes tēla tiek nolikti ziedi. Milicija apsargā Brīvības pieminekli, kur ziedu nolikšana aizliegta.

1. - 2. jūnijs - Latvijas Rakstnieku savienības paplašinātais plēnums. M. Vulfsons paziņo, ka Latvija 1940. gadā tika okupēta.

10. - 11. jūnijs - Cēsīs 3. republikāniskais folk mūzikas festivāls, tā kulminācija ir E. Rozenštrauha koncerts.

14. jūnijs - Padomju režīma atļautais deportācijas upuru piemiņas mītiņš pie Politiskās izglītības nama.

14. jūnijs - Cēsīs Vides Aizsardzības klubs rīko gājieni no Rožu laukuma uz Raiskuma tiltu, pieminot 1941. gadā izvestos cēsniekus.

30. jūnijs - Cēsīs dibina Vides aizsardzības klubu.

10. jūlijs - Latvijas Nacionālās neatkarības kustības (LNNK) dibināšanas sapulce Rīgā, Arkādija parkā.

14. jūlijs - Cēsīs Izstāžu namā cēsnieki spriež par padomju laikā iznīcināto pieminekļu atjaunošanu.

16. jūlijs - Starptautiskais folkloras festivāls „Baltica - 88” Cēsīs. Festivāla laikā izmantoti sarkanbaltsarkanie karogi un nacionālā simbolika

Augusts - Cēsnieks Ē. Ozoliņš uzrunā Vides Aizsardzības kluba aktīvistus, aicinot uz sarunu par Latvijas Tautas frontes

atbalsta grupas veidošanu.

20. augusts - Cēsīs iezīmē vietu, kur no 1924. gada līdz 1951. gadam atradies Cēsu Uzvaras piemineklis.

23. augusts - Latvijā, Lietuvā un Igaunijā tiek rīkota manifestācija pret Molotova - Ribentropa paktu.

26. augusts - Tautas frontes Cēsu nodaļas dibināšanas grupas pirmā sēde. Sēdē piedalās Ēriks Ozoliņš (Cēsu rajona arhitektūras un celtniecības kontroles arhitekts), Normunds Broks (Cēsu rajona arhitekts), Daumants Kalniņš (apvienības „Dailrade” rotkalis), Normunds Rozenšteins (vieglatlētikas treneris), Valdis Šatrovskis Atāls (dzejnieks), Imants Timermanis (projektēšanas institūta „Komunālprojekts” Cēsu nodaļas arhitekts), Laila Vaičūna (Veselavas ciema kluba vadītāja).

28. augusts - LTF atbalsta grupas otrā sēde. Sēdē juridiski noformē TF Cēsu atbalsta grupas dibināšanu un nolēm

11. septembrī sasaukt TF Cēsu nodaļas dibināšanas konferenci. Aktīvistiem pievienojas Egons Bušs (Cēsu sanatorijas meža skolas direktors), Druvis Skulte (komunistiskās partijas rajona komitejas sekretārs) un Ivonna Šatrovska (Cēsu MRU sporta metodiķe).

28. augustā organizācijā reģistrēti 24 biedri.

30. augusts - Cēsu rajona laikraksts „Padomju Druva” publicē TF Cēsu atbalsta grupas uzaicinājumu stāties Tautas frontē.

7. septembris - TF Cēsu nodaļas atbalsta grupas preses konference Cēsu Izstāžu namā.

8. septembris - Laikrakstā „Padomju Druvā” publicēts LTF Cēsu organizācijas platformas projekts

11. septembris - LTF Cēsu rajona nodaļas pirmā dibināšanas konference. Par TF Cēsu rajona nodaļas vadītāju ievēl M. Lukaiži.

7. oktobris - Rīgā Mežaparkā notiek tautas manifestācija „Par tiesisku valsti” ar sarkanbaltsarkanajiem karogiem, kurā piedalās ap 120 000 cilvēku. Iznāk laikraksta „Atmoda” 1. numurs.

8. - 9. oktobris - Notiek Latvijas Tautas frontes 1. kongress. Par LTF priekšsēdētāju ievēl publicistu D. Īvānu. Kongresa laikā organizācija apvieno vairāk nekā 100 000 cilvēku. LTF pirmā programma par mērķi izvirza republikas suverenitāti PSRS ietvaros.

LTF Cēsu rajona nodaļu kongresā pārstāv M. Birze, E. Bušs, M. Kalniņa, A. Kavacis, M. Lukaižis, I. Cīrulis, D. Dālmāne, J. Gailītis, M. Grāpe, E. Johansons, A. Lapsiņš, A. Lielkājs, I. Plētiens, U. Saulītis, A. Zadiņš.

M. Lukaiži ievēl par LTF Domes locekli, E. Bušu - par LTF Revīzijas komisijas priekšsēdētāju

22. oktobris - Pirmo reizi pēckara Latvijā Cēsu Jaunās pils tornī LTF Cēsu rajona nodaļas valdes locekļi paceļ sarkanbaltsarkano karogu.

27. oktobris - Cēsu rajona Izpildkomiteja pieņem lēmumu par LTF Cēsu rajona organizācijas reģistrēšanu.

11. novembris - Rīgas pils Svētā Gara tornī Ē. Valters un A. Bels paceļ nacionālo karogu.

11. novembris - Cēsīs Lāčplēša dienu atzīmē, atklājot atjaunoto pieminekli Nezināmajam kareivim Vidzemes šosejas malā pie leriķiem.

18. novembris - Pirmo reizi padomju režīma apstākļos svin Latvijas valsts proklamēšanas dienu.

18. novembris - Cēsīs tiek noturēts dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā, notiek lāpu gājieni uz Lejas kapiem.

10. decembris - Rīgā notiek Latvijas tautu forums. Tajā piedalās 20 delegāti no Cēsu rajona.

1989. gads

8. janvāris - Notiek Internacionālās frontes (Interfrontes) dibināšanas kongress Rīgā.

15. janvāris - LTF Cēsu rajona nodaļas 2. konference. Cēsu rajonā 104 LTF grupas un 4200 LTF biedri. Par LTF Cēsu rajona nodaļas priekšsēdētāju atkārtoti ievēl M. Lukaiži.

18. februāris - Latvijas Nacionālās neatkarības kustības (LNNK) pirmais kongress. Kustības programma paredz Latvijas Republikas atjaunošanu.

23. februāris - LPSR AP pieņem lēmumu par Latvijas pilsētu ģerboņu atjaunošanu - Cēsis atgūst 1925. gadā apstiprināto ģerboni.

12. marts - Daugavmalā uz LTF rīkoto manifestāciju „Novērsīsim draudus demokrātijas procesam” pulcējas 250000 cilvēku, arī cēsnieki.

15. marts - Cēsis pirmā LTF Vidzemes zonas rajonu pārstāvju apspriede.

25. marts - Rīgā, pieminot deportāciju upurus, tiek rīkots sēru gājiens uz Brāļu kapiem.

25. marts - Cēsis piemiņas brīdis Meža kapos pie Zemes mātes pieminekļa.

26. marts - PSRS tautas deputātu vēlēšanas, kas uzskatāmas par pirmajām relatīvi brīvajām vēlēšanām. LTF atbalstītie kandidāti iegūst 80 procentus no Latvijas PSR piešķirtajiem mandātiem. No Cēsu vēlēšanu apgabala par deputātiem ievēl E. Inkēnu un A. Gorbunovu.

Marts aprīlis - Cēsnieki aktīvi diskutē par pilsētas ielu un laukumu nosaukumu maiņu.

28. marts - LPSR Cēsu pilsētas Tautas Deputātu Padome pieņem lēmumu Par ielu nosaukumu izmaiņām pilsētā.

13. - 14. maijs - Tallinā pirmo reizi sanāk Baltijas asambleja. Tā pieņem Deklarāciju par Baltijas nāciju tiesībām, Deklarāciju par Igaunijas, Latvijas un Lietuvas ekonomisko neatkarību, Rezolūciju par stājinisma noziegumiem un Aicinājumu Eiropas drošības un sadarbības konferences valstu vadītājiem, ANO ģenerālsekretāram un PSRS Augstākās padomes Prezidija priekšsēdētājam. Turpmākajā ceļā uz valstisko neatkarību nozīmīgus lēmumus Baltijas valstis pieņem saskaņoti.

Baltijas Asamblejā Cēsis pārstāv E. Bušs, J. Kinna, M. Lukaižis.

31. maijs - LTF valdes aicinājums LTF grupām apspriest jautājumu par Latvijas pilnīgu politisko un ekonomisko neatkarību.

6. jūnijs - Cēsis pie bijušā Līvu pagastnama atklāja atjaunoto Cēsu pulka skolnieku rotas pirmajai kaujai veltīto pieminekli.

14. jūnijs - Godinot komunistiskā genocīda upurus, Cēsu Vēstures un mākslas muzejā atklāj izstādi „Es ticēju, ka atkal mājās Reiz pārnākšu pa saules ceļu...” (autore Māra Baķe).

21. - 22. jūnijs - Cēsis atzīmē Cēsu kauju 70. gadadienu. Notiek gājiens uz Līviem un mītiņš pie atjaunotā Cēsu pulka skolnieku rotas pirmajai kaujai veltītā pieminekļa.

22. jūnijs - Iznāk „Latvijas Tautas frontes Cēsu rajona nodaļas informatīvais biļetens”, izdevuma otrais numurs iznāca 8. augustā un turpmāk tas tika saukts par „Cēsu Atmodu”.

Atjauno Cēsu 15. skautu vienību, vadītājs - Gunards Bērziņš.

28. jūlijs - LPSR Augstākā padome pieņem „Deklarāciju par Latvijas PSR suverenitāti”, kurā pasludina, ka „Latvijas PSR atfistība notiek reālas valstiskas suverenitātes apstākļos šās suverenitātes valstiski tiesiskajā un starptautiski tiesiskajā izpratnē”. Pasludina Latvijas PSR likumdošanas prioritāti pār PSRS likumdošanu.

3. augusts - Cēsis Vides Aizsardzības kluba organizēta akcija „Gauja”, kurā aktualizē Gaujas piesārņošanas problēmu.

12. augusts - Cēsis notiek Baltijas Padomes sanāksme, kurā parakstīja vienošanos par akcijas „Baltijas ceļš” organizēšanu.

23. augusts - MolotovaRibentropa pakta 50. gadadienā notiek akcija „Baltijas ceļš” Latvijas, Lietuvas un Igaunijas tautas frontu organizētā demonstrācija pret paktu un tā sekām. Apmēram divi miljoni cilvēku Latvijā, Lietuvā un Igaunijā sadodas rokās 600 kilometru garā virknē, pieprasot neatkarības atjaunošanu.

16. septembris - LTF Cēsu rajona nodaļas 3. konference.

7. - 8. oktobris - Notiek LTF 2. kongress, kas izvēlas kursu uz Latvijas kā neatkarīgas valsts izveidi. Šo mērķi organizācija nolēmj sasniegt demokrātiskā, parlamentārā ceļā, kā darbības stratēģiju izvēloties nevardarbīgas pretošanās paņēmienus.

Cēsu rajona nodaļu pārstāv 32 delegāti. Par LTF priekšsēdētāju atkārtoti ievēl D. Ivānu. No cēsniekiem LTF Valdē ievēl J. Kinnu, Domē - M. Lukaiži, Revīzijas komisijā - E. Bušu.

11. novembris - Piemiņas brīdis Lāčplēša dienā Cēsis Lejas kapos.

18. novembris - Daugavmalā manifestācija „Par neatkarīgu Latviju”. Pusmiljona klātesošo vārdā pieņem vēstuli M. Gorbačovam un Dž. Bušam, aicinot darīt visu iespējamo, lai atrisinātu Latvijas neatkarības jautājumu.

18. novembris - Cēsis notiek dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā un lāpu gājiens no Rožu laukuma uz Lejas kapiem.

10. decembris - LTF gūst uzvaru LPSR vietējo padomju (pašvaldību) vēlēšanās. Cēsis ievēlēti 5 PSKP biedri, viens VLKJS biedrs, 24 LTF biedri, nav neviena interfrontes un Lauksaimnieku savienības pārstāvja

28. decembris - Latvijas PSR Augstākās Padomes sēdē ar 220 balsīm par un 50 pret izslēdz no konstitūcijas 6. pantu, kas noteica komunistiskās partijas vadošo lomu.

1990. gads

20. janvāris - Cēsu rajona padomē ievēl tautfrontiešus: par rajona padomes priekšsēdētāju U. Lūkinu, par viņa vietnieku M. Niklasu, par rajona padomes sekretāru - J. Līpaci.

21. janvāris - LTF Cēsu rajona nodaļas 4. konference. Cēsu rajonā 121 LTF grupa un 8000 LTF biedri. Par LTF Cēsu nodaļas priekšsēdētāju ievēl G. Liepiņu.

Februāris - Cēsu rajona Vaives dzirnavās vairākas dienas notiek LTF vadības slepenas sanāksmes, kurās pieņem lēmumus par LTF darbību un sastāda iespējamo LPSR Augstākās Padomes un Ministru padomes vadošo sastāvu. Vienā no sanāksmes dienām piedalās arī Igaunijas tautas frontes "Rahvarinne" un Lietuvas pārbūves kustības „Sajūdis” valžu pārstāvji.

Sanāksmju laikā notiek arī pirmā LTF tikšanās ar Pasaules Brīvo Latviešu apvienības līderiem G. Meierovicu, E. Levitu. Tikšanās laikā izstrādā tālākās rīcības plānus, apspriež neatkarības atgūšanas idejas.

No LTF Cēsu rajona nodaļas par LTF sanāksmi Vaives dzirnavās informēti un sanāksmes praktisko darbību nodrošina tikai trīs personas M. Lukaižis, A. Sproģis un I. Prauliņš.

18. marts - Notiek Latvijas PSR Augstākās padomes vēlēšanas, kurās atbalstu gūst LTF izvirzītie kandidāti. No Cēsu rajona par AP deputātiem ievēl J. Endeli, E. Kidi, J. Kinnu un D. Skulti.

25. marts - Piemiņas brīdis deportācijās cietušajiem cēsniekiem Cēsu Meža kapos.

3. aprīlis - LTF Cēsu nodaļas valde pieņem protesta rezolūciju pret padomju armijas darbību Kaukāzā un pret Latvijas jauniešu piespiedu iesaukšanu PSRS bruņotajos spēkos.

6. - 7. aprīlis - LKP 25. - pēdējais - kongress. PSKP atbalstītāji par LKP 1. sekretāru ievēl Alfrēdu Rubiku.

9. aprīlis - Cēsīs notiek Latvijas Sieviešu līgas organizēts mītiņš pret latviešu iesaukšanu padomju armijā. Mītiņa laikā gandrīz simts cilvēku nodod savas karaklausības apliecības. Tiešs pamudinājums mītiņam ir gadadiena kopš notikumiem Tbilisi, kad padomju armija zvēriģi izrēķinājās ar mītiņa dalībniekiem Tbilisi pilsētas centrā, kā rezultātā 16 cilvēki gāja bojā notikuma vietā, trīs nomira slimnīcā. No 19 bojāgājušajiem 16 bija sievietes. Mēneša laikā pēc 9. aprīļa notikumiem Tbilisi ārstniecības iestādēs pēc palīdzības griezās 4035 cilvēki.

21. aprīlis - Latvijas tautas deputātu sapulce Rīgā, Daugavas stadionā. Pieņem aicinājumu jaunievēlētajai LPSR AP izskatīt un izlemt jautājumu par Latvijas valstisko neatkarību.

Cēsu rajonu sapulcē pārstāv 310 dažāda līmeņa padomju deputāti.

4. maijs - LPSR AP ar 138 balsīm par pieņem Deklarāciju „Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu”.

4. maijs - Cēsnieki pulcējas Vienības laukumā, kur skaļām ovācijām sveic Augstākās Padomes balsošanas rezultātus.

9. jūnijs - LTF Cēsu rajona nodaļa aicina Cēsu rajona iedzīvotājus pieteikties zemessardzē.

14. jūnijs - Komunistiskā teroru upuru piemiņas dienā Cēsīs notiek aizlūgšanas dievkalpojumi luterāņu, katoļu un pareizticīgo konfesiju baznīcās, arī par tradīciju kļuvušais gājiens uz Gauju ar vainagu un svecīšu palaišanu Gaujā.

1. jūlijs - Sākās XX latviešu Dziesmu un deju svētki Rīgā.

23. augusts - Pieminot 1939. gada notikumus, cēsnieki pulcējas pilsētas centrālajā laukumā pie ugunsкура.

23. septembris - LTF Cēsu rajona nodaļas 5. konference. Cēsu rajonā 106 LTF grupas un 4814 LTF biedri. Par LTF Cēsu nodaļas priekšsēdētāju ievēl M. Lukaīži

6. - 7. oktobris - LTF 3. kongress. Par LTF priekšsēdētāju ievēl R. Ražuku. No cēsniekiem LTF Domē ievēl M. Lukaīži, M. Niklasu, I. Prauliņu, Revīzijas komisijā ievēl Ē. Ozoliņu, bet LTF centrālajā valdē - M. Lukaīži

17. oktobris - Cēsīs demontē Ļeņina pieminekli. Pieminekļa demontāžu organizē un vada Ē. Ozoliņš.

18. novembris - „Druvā” publicēta LTF Cēsu nodaļas sagatavota lappuse - „18. novembris Latvijas Proklamēšanas diena”.

20. novembris - Par LTF Cēsu nodaļas izpildgrupas priekšsēdētāju apstiprina A. Sproģi.

27. novembris - LTV uzstājās Baltijas kara apgabala pavēlnieks F. Kuzmins, kurš pieprasa atcelt LR AP noteiktos ierobežojumus PSRS armijai.

3. decembris - LTF Cēsu nodaļas telpās pieņem rajona sabiedriski politisko organizāciju, pašvaldību un tiesībsargājošo orgānu kopējo paziņojumu „Par attieksmi pret iekšpolitisko situāciju Latvijā”, kurā pauž uzticību LR Augstākajai Padomei un aicina iedzīvotājus neļauties provokācijām un nepiedalīties okupācijas iestāžu organizētajos pasākumos.

5. decembris - Naktī Cēsu rajona Mores pagastā, arī citviet Latvijā, uzspridzina pieminekļus latviešu leģionāriem.

1991. gads

13. janvāris - Rīgā, 11. novembra krastmalā LTF rīkota Vislatvijas protesta manifestācija, kurā piedalās 600 000 līdz 700 000 cilvēku. Izskan LTF priekšsēdētājs R. Ražuka aicinājums celt barikādes.

15. janvāris - Rīgas ASK stadionā notiek Interfrontes mītiņš, kurā O. Potreki paziņo, ka Vislatvijas glābšanas komiteja pārņem varu Latvijā.

16. janvāris - Sadursmē pie Mangaļu tilta omonieši nogalina R. Mūrnieku.

17. janvāris - Cēsu rajona valsts iestādes un politiskās un sabiedriskās organizācijas publicē kopīgu paziņojumu, kurā pauž kategorisku nosodījumu jebkāda militāra vai fiziska spēka izmantošanai tautas vēlēto valsts varas orgānu nomaīnai.

20. janvāris - Omonieši iebrūk Latvijas Iekšlietu ministrijas ēkā. Tiek nogalināti milicijas darbinieki V. Gomoničs, S. Konoņenko, kinorežisors A. Slapiņš, skolnieks E. Riekstiņš un nāvīgi ievainots kinooperators G. Zvaigzne.

26. janvāris - LTF Cēsu nodaļas Dome pieņem rezolūciju „Par attieksmi pret LKP un Vislatvijas sabiedrības glābšanas komiteju”, kurā kategoriski nostājas pret LKP un Vislatvijas sabiedrības glābšanas komitejas darbību, un aicina iedzīvotājus nepakļauties minēto organizāciju rīkojumiem un pavēlēm.

27. janvāris - sākās pakāpeniska barikāžu nojaukšana.

3. marts - Latvijā notiek aptauja "Vai jūs esat par demokrātisku un neatkarīgu Latviju?", kurā 92,9% aptaujāto Cēsu rajona iedzīvotāju saka „Jā!” Latvijas neatkarībai.

17. marts - PSRS notiek referendums par PSRS saglabāšanu. Latvijas iedzīvotāji referendumu boikotēja - balsošanā piedalās mazāk nekā 50% iedzīvotāju un referenduma rezultāti Latvijā oficiāli netiek paziņoti.

3. aprīlis - Līgatnē notiek Latvijas un Igaunijas TF un Lietuvas „Sajūdis” pārstāvju tikšanās. Pirmo reizi E. Savišārs, I. Godmanis un V. Landsberģis uz tikšanos ierodas kā neatkarīgu valstu un parlamentu vadītāji.

26. jūnijs - Latvijas Tautas frontes, Igaunijas Tautas frontes un Lietuvas «Sajūža» pārstāvji sanāksmē Rīgā nolemj 23. augustā rīkot kopīgu akciju „Liesmojošais Baltijas ceļš”.

27. jūlijs - LTF Cēsu rajona nodaļa pieņem lēmumu atteikties no plāna ātri atjaunot Uzvaras pieminekli.

13. augusts - Latvijas KP Cēsu rajona komiteja Atklātajā vēstulē rajona Iekšlietu daļas darbiniekiem aicina boikotēt LR AP pieņemtos likumus „Par policiju” un „Zemessargiem”, un norobežoties no to izpildes; aicina pieprasīt izbeigt padomju pilsoņu tiesību un cieņas aizskaršanu.

13. augusts - Latvijas KP Cēsu rajona komiteja izdod Paziņojumu, kurā nosoda akciju „Liesmojošais Baltijas ceļš”, uzskatot, ka tā maldina republikas iedzīvotājus, atrauj tos no sociāli ekonomisko problēmu risināšanas, prasa papildus materiālos un naudas līdzekļus, kā arī saasina starpniecālās attiecības.

19. augusts - PSRS sākās valsts apvērums ar mērķi gāzt prezidentu M. Gorbačovu un izbeigt viņa uzsāktu valsts demokratizācijas procesu.

19. augusts - LTF Cēsu rajona nodaļas Valdes ārkārtas sēdē pieņem Aicinājumu nekavējoties proklamēt pilnīgu Latvijas Republikas patstāvību.

20. augusts - Rīgā aktivizējas OMON un Padomju armijas desanta darbība pa ielām pārvietojas bruņutransportieri, gaisā riņķo helikopteri.

20. augusts - Cēsīs LTF Cēsu rajona nodaļa „Druvā” publicē aicinājumu iedzīvotājiem saglabāt mieru un nepakļauties provokācijām, un atbalstīt akciju „Liesmojošais Baltijas ceļš”.

21. augusts - Cēsu rajona un pilsētas tautas deputātu padomes apvienotā ārkārtas sesija pieņem lēmumu „Par varu un politisko stāvokli valstī un rajonā”, kurā atzīst par nelikumīgiem lēmumus, kurus izdod valsts apvērsuma īstenotāji, aicina AP pasludināt Latvijas Republikas valstisko neatkarību, un aicina apvērsuma izpildītāju struktūrvienības Cēsu rajonā nelietot militāru vai fizisku spēku politisko mērķu sasniegšanai.

21. augusts - LR Augstākā Padome pieņem konstitucionālu aktu "Par Latvijas Republikas valstisko statusu", ar kuru atjauno Latvijas Republikas neatkarību. 21. augusta vakarā PSRS militārās vienības atkāpjas no ieņemtajiem objektiem. Varu valstī pārņem demokrātiskie spēki Krievijas Federācijas Augstākās padomes priekšsēdētāja B. Jeļcina vadībā.

L ATVIJAS REPUBLIKA.

1991. gads

22. augusts - Islande kā pirmā valsts pasaulē atzīst Latvijas Republikas neatkarību.

23. augusts - Krievijas prezidents B. Jeļcins paraksta dekrētu par Latvijas, Lietuvas un Igaunijas valstiskās neatkarības atzīšanu.

LR Augstākā Padome pieņem lēmumu apturēt valsts apvērsumam atbalstu izteikušo sabiedrisko un sabiedriski politisko organizāciju darbību, to skaitā LKP, LĻKJS.

23. augusts - Latvija, Igaunija un Lietuva apvienojas protesta akcijā „Liesmojošais Baltijas ceļš”.

29. augusts - LR AP pieņem lēmumu par PSRS Bruņoto Spēku pilnīgu izvešanu no Latvijas Republikas.

18. septembris - Latvija kļūst par ANO locekli.

12. oktobris - LTF Cēsu rajona nodaļas 6. konference. Cēsu rajonā 82 LTF grupas un 2500 LTF biedri. Par LTF Cēsu nodaļas priekšsēdētāju ievēl D. Šēnbergu.

15. - 17. novembris - LTF 4. kongress, kurā piedalījās 580 delegāti, no tiem - 11 cēsnieki. Par LTF priekšsēdētāju ar 373 balsīm ievēlēja R. Ražuku, par vietnieku - U. Augstkalnu.

16. novembris - „Druvā” publicē interviju ar D. Kalniņu un V. Atālu. Kopš LTF Cēsu rajona nodaļas dibināšanas ir pagājuši tikai trīs gadi, bet LTF Cēsu rajona nodaļas dibināšanas iniciatori LTF darbībā ir vīlušies un sevi vairs šajā organizācijā neredz.

Decembris - Latvijā, arī Cēsu rajonā saasinājies tirdzniecības jautājums. LTF rajona nodaļas Dome aicina rajona iedzīvotājus ar izpratni uzņemt brīvo cenu ieviešanu.

1992. gads

Janvāris - ievieš talonus tabakas, degvīna, benzīna un citu preču iegādei.

7. janvāris - D. Īvāns atkāpjas no AP priekšsēdētāja pirmā vietnieka amata.

Februāris - darbu sāk Cēsu pilsētas pašvaldības policija.

19. marts - sākas Krievijas karaspēka izvešana no Latvijas.

28. marts - LTF Cēsu rajona Domes sēdē izskata alternatīvas par turpmāko LTF darbību: pārveidot LTF par partiju vai arī uz TF pārstāvēto politisko grupējumu un partiju bāzes veidot koalīciju.

4. maijs - LR Naudas reformas komiteja pieņem lēmumu par Latvijas Bankas pagaidu naudas - Latvijas rubļa - laišanu apgrozībā.

4. maijs - Atzīmējot Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu, Cēsu Kultūras namā notiek tikšanās ar AP deputātiem J. Endeli, E. Kidi, Cēsu rajona un pilsētas padomju deputātiem un LTF Cēsu nodaļas vadītājiem.

6. jūnijs - izsniedz pirmās Latvijas pilsoņu pasas.

25. jūlijs - Barselonā sākas XXV vasaras Olimpiskās spēles, kurās pirmo reizi, kopš 1936. gada, Latvija piedalās kā neatkarīga valsts.

Augusts - No Cēsu kazarmām Valmieras ielā 8 aizbrauc pēdējais Krievijas armijas virsnieks. Kazarmu ēkās sāk darboties Vidzemes zemessargi.

11. septembris - LTF Cēsu rajona nodaļas pēdējā - 7. konference. LTF Cēsu rajona nodaļā 42 grupas un 1019 LTF biedri.

24. - 25. oktobris - LTF 5. kongress. Kongresā piedalās 422 delegāti. Balsojot par LTF priekšsēdētāju U. Augstkalns saņem 200 balsis, A. Ručs - 168. Neskatoties uz to, ka LTF Statūti paredz ievēlēšanu ar klātesošo balsu vairākumu, par LTF priekšsēdētāju

apstiprina U. Augstkalnu. Tas kļūst par iemeslu LTF šķelšanās procesam.

29. oktobris - „Druvā” publicē LTF 5. kongresa „Aicinājumu Latvijas ļaudīm, Latvijas Republikas AP, valdībai un uzņēmējiem”, kurā aicina pievērst uzmanību latviešu kultūras un izglītības saglabāšanai un pilnveidošanai.

Novembris - LTF Cēsu rajona grupu pārstāvju LTF Cēsu rajona nodaļas Domes pārstāvju sanāksmē par LTF Cēsu rajona nodaļas priekšsēdētāju ievēl D. Šēnbergu. Par pārstāvjiem LTF Domē deleģē J. Blauu un D. Šēnbergu. Sakarā ar biedru skaita un darba apjoma samazināšanos, nolēmjam neveidot Domi, bet darbu uzticēt Valdei.

Denacionalizācijas rezultātā LTF Cēsu rajona nodaļa zaudē mītnes vietu Rīgas ielā 29. Turpmāk Valdes sēdes notiek Cēsu pilsētas valdes nama pirmā stāva apspriežu zālē.

11. novembris - Palasta un Bēraines ielas krustojumā atklāj tēlnieces Maijas Baltiņas atjaunoto Cēsu Skolnieku rotas pieminekli.

1993. gads

6. februāris - LTF Cēsu rajona nodaļas sanāksme, kurā tautfrontieši spriež par gatavošanos 5. Saeimas vēlēšanām. LTF Cēsu nodaļa izvirza divas kandidatūras: Cēsu rajona valdes sekretāru J. Līpaci un Vidzemes zemessargu brigādes komandieri J. Blauu.

12. februāris - LR Naudas reformas komiteja pieņem lēmumu par nacionālās valūtas lata atjaunošanu.

5. - 6. jūnijs - Latvijā notiek 5. Saeimas vēlēšanas. LTF nepārvar 4% barjeru un neiekļūst 5. Saeimā. Vēlēšanās uzvar „Savienība „Latvijas ceļš””, iegūstot 36 mandātus.

27. jūnijs - 4. jūlijs - XXI Vispārējie latviešu Dziesmu un XI Deju svētki.

6. jūlijs - Darbu sāk LR 5. Saeimas 1. sesija, kas atjauno LR Satversmi.

7. jūlijs - LR 5. Saeima par Valsts Prezidentu ievēl Gunti Ulmani (LZS).

16. jūlijs - pieņem likumu „Par 1925. gada 1. aprīļa likuma „Ministru kabineta iekārta” atjaunošanu”. Valdība atgūst Ministru kabineta nosaukumu.

3. augusts - „Druvā” publicēts U. Augstkalna aicinājums LTF biedriem pārreģistrēties. LTF Cēsu nodaļā pārreģistrējās 25 tautfrontieši.

25. augusts - stājas spēkā Pilsonības likums, kurā noteikts, ka LR pilsoņi ir personas, kuras bija Latvijas pilsoņi 1940. gada 17. jūnijā, kā arī šo personu pēcnācēji, kas reģistrējušies likumā noteiktajā kārtībā.

1994. gads

27. marts - LTF Cēsu rajona nodaļas pilnsapulcē par nodaļas priekšsēdētāju ievēl J. Līpaci. Valdē ievēl arī M. Niklasu un I. Plētienu, nodaļas kontroliera pienākumus uztic J. Polim.

31. augusts - Krievijas armija pabeidz karaspēka izvešanu no Latvijas.

25. oktobris - atjauno Triju Zvaigžņu ordeni.

24. novembris - saskaņā ar pieņemto likumu „Par valsts aizsardzību”, apvienojot Aizsardzības spēkus un Zemessardzi, izveido Nacionālos bruņotos spēkus.

1995. gads

1. februāris - sākas iedzīvotāju ārpuskārtas naturalizācija - Latvijas Republikas pilsonību var iegūt pilsoņu laulātie, personas, kurām viens no vecākiem ir latvietis vai lībietis, personas, kuras ieguvušas vispārējo izglītību latviešu mācībuvalodas skolās u.c. Līdz 1996. g. beigām šādā veidā pilsonību ieguva 3746 personas.

10. februāris - Latvija tiek uzņemta Eiropas Padomē.

25. aprīlis - Tiek nolemts uz laiku apturēt LTF Cēsu rajona nodaļas darbību.

30. septembris - 1. oktobris - Latvijā notiek 6. Saeimas vēlēšanas. LTF saraksts vēlēšanās iegūst 1,2% vēlētāju atbalstu un atkal neiekļūst Saeimā. 6. Saeimas vēlēšanās uzvar Demokrātiskā partija "Saimnieks", iegūstot 18 vietas Saeimā.

30. novembris - atklāj tiltu pār Gauju pie „Rāmnikiem” pirmo tiltu, kas uzcelts atjaunotā Latvijā.

1996. gads

1. janvāris - sākas naturalizācija vispārējā kārtībā - tiesības uz pilsonību var pieteikt 16 - 20 gadu vecas personas, 1997. gadā - 21 - 25 gadu vecas personas un tā tālāk.

2. maijs - Uz LTF biedru bāzes tiek veidota Kristīgā tautas partija. Par tās priekšsēdētāju ievēl Tālavu Jundzi.

1997. gads

Kristīgā tautas partija pievienojas Kristīgi demokrātiskai savienībai.

1998. gads

28. jūnijs - 5. jūlijs - XXII Vispārējie latviešu Dziesmu un XII Deju svētki Rīgā.

20. jūlijs - Latvijas Banka laiž apgrozībā 500 latu banknoti - beidzas lata atjaunošana.

3. oktobris - Notiek 7. Saeimas vēlēšanas. Kristīgi demokrātiskā savienība vēlēšanās piedalās apvienībā ar Darba partiju un Latvijas Zaļo partiju. Kristīgi demokrātiskās savienības sarakstā vēlēšanās kandidē LTF līderi T. Jundzis, U. Augstskalnš u.c. tautfrontieši. Apvienība vēlēšanās iegūst 2,3% vēlētāju atbalstu un Saeimā neiekļūst. Pēc sakāves vēlēšanās Tālavš Jundzis izstājas no LTF. Vēlēšanās uzvar „Tautas partija”, iegūstot 24 vietas Seimā.

15. novembris - atklāj Cēsu Uzvaras pieminekli.

1999. gads

10. februāris - Latvija kļūst par Pasaules Tirdzniecības organizācijas dalībvalsti.

17. jūnijs - LR Saeima par Valsts Prezidenti ievēl Vairu Vīķi - Freibergu.

9. oktobris - Notiek LTF 9. kongress, kurā pieņemts lēmums, ka sabiedriskā organizācija Latvijas Tautas fronte ar 1999. gada 9. oktobri pašlikvidējas un izbeidz savas darbības juridiskas personas statusā.

2000. gads

31. marts - 29. aprīlis - Notiek tautas skaitīšana - Latvijā ir 2,38 miljoni iedzīvotāju.

2002. gads

5. oktobris - Notiek 8. Saeimas vēlēšanas. Uzvar „Jaunais Laiks”, iegūstot 26 vietas Saeimā.

21. novembris - NATO dalībvalstu Prāgas sanāksmes laikā Latvija saņem oficiālu ielūgumu uzsākt pievienošanās sarunas.

2003. gads

26. marts - LR ārlietu ministre Sandra Kalniete paraksta protokolu par pievienošanos NATO.

27. jūnijs - 6. jūlijs - XXII Vispārējie latviešu Dziesmu un XIII Deju svētki.

20. septembris - notiek tautas nobalsošana par Latvijas dalību Eiropas Savienībā. Par iestāšanos nobalso 66,97% balsstiesīgo pilsoņu.

20. septembris - Cēsu rajonā PAR Latvijas dalību Eiropas Savienībā balso 80,07% balsstiesīgo iedzīvotāju.

2004. gads

2. aprīlis - Latviju uzņem NATO.

1. maijs - Latviju uzņem Eiropas Savienībā.

2006. gads

7. oktobris - Notiek 9. Saeimas vēlēšanas. Uzvar „Tautas partija” un iegūst 23 vietas Saeimā.

2007. gads

1. janvāris - Nacionālie Bruņotie spēki atsakās no obligātā militārā un alternatīvā dienesta, pilnīgi pāriet uz profesionālo militāro dienestu.

7. jūlijs - par Latvijas Republikas Valsts prezidentu kļūst Valdis Zatlers.

21. decembris - Latvija iekļaujas Šengenas zonā. Pievienojoties Šengenas līguma telpai, atcelta robežkontrole uz Latvijas jūras un sauszemes robežām ar Lietuvu un Igauniju, Latvijas iedzīvotāji var brīvi pārvietoties 26 Eiropas Savienības valstīs.

2008. gads

20. jūnijs - tiek ielikts pamatakmens un iemūrēta kapsula Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunās ēkas Gaismas pils būvlaukumā.

5. - 12. jūlijs - XXIV Vispārējie latviešu Dziesmu un XIV Deju svētki.

2. augusts - Notiek tautas nobalsošana par likuma „Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē” ierosināšanu. Satversmes grozījumi ļautu tautai rosināt Saeimas atļaišanu. Nobalsošanā netiek savākts pietiekošs balsu skaits.

18. decembris - Saeima galīgajā lasījumā pieņem Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu, kas nosaka, ka Latvijā būs 109 novadi un 9 pilsētas ar republikas pilsētas statusu: Daugavpils, Jēkabpils, Jelgava, Jūrmala, Liepāja, Rēzekne, Rīga, Valmiera un Ventspils.

2009. gads

13. janvāris - Doma laukumā notiek protesta mītiņš par Saeimas atlaišanu un pret esošo ekonomisko situāciju Latvijā, kurā piedalās aptuveni 10 000 cilvēku. Mītiņš pāraug grautiņos - Saeimas ēkai un citām tuvumā esošajām ēkām izsist logus, demolē veikalus un apgāž policijas automašīnas. 29 cilvēki, tajā skaitā policisti, ievainoti, 126 personas aizturētas.

3. februāris - Rīgā notiek lauksaimnieku protesta akcija. Daļēji vai pilnībā tiek bloķētas galvaspilsētas ielas un traucēta satiksme uz Rīgas apvedceļa. Pie Ministru kabineta nogādā simbolisku zārku ar govju galvām. Rezultātā lauksaimniecības ministrs Mārtiņš Roze paziņo par atkāpšanos.

2. aprīlis - Skolotāju protesta gājiens Rīgā pulcē aptuveni 10 000 cilvēku.

18. jūnijs - Rīgā, Esplanādē notiek tautas manifestācija "Par Latviju. Pret netaisnību" pieprasot tūlītēju valdības un valdībā esošo partiju atkāpšanos no Valsts pārvaldes.

1. jūlijs - Saskaņā ar 1998. gadā pieņemto "Administratīvi teritoriālās reformas likumu" un 2008. gada "Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu" Cēsu rajons tiek likvidēts un tā teritorijā izveidoti Amatas novads, Cēsu novads, Jaunpiebalgas novads, Līgatnes novads, Pārgaujas novads, Priekuļu novads, Raunas novads, Vecpiebalgas novads.

23. augusts - Notiek piemiņas skrējiens Baltijas ceļa 20. gadadienai - "Sirdspuksti Baltijai".

18. septembris - Aizsardzības ministrs Imants Lieģis apstiprina informāciju, ka iepriekšējā nedēļā NATO iznīcinātāji pie Latvijas gaisa telpas eskortējuši pārāk tuvu pielidojušu Krievijas kara lidmašīnu. Šī ir pirmā reize, kad NATO lidmašīnas veikušas šādu uzdevumu.

2010. gads

2. oktobris - Notiek 10. Saeimas vēlēšanas, kurās uzvar politiskā apvienība "Vienotība" iegūst 33 vietas Saeimā.

2011. gads

1. marts - 31. maijs - Latvijā notiek Tautas skaitīšana Latvijā ir 2,07 miljoni iedzīvotāju.

28. maijs - pieņemts Valsts prezidenta V. Zatlera rīkojums rosināt tautas nobalsošanu par Saeimas atlaišanu.

2. jūnijs - Saeima 2. balsojuma kārtā par Latvijas Valsts prezidentu ievēl Andri Bērziņu

8. jūnijs - Notiek protesta akcija "Oligarhu kapusvētki", tajā piedalījās vairāk nekā 5000 cilvēku.

23. jūlijs - Notiek referendums par 10. Saeimas atlaišanu. Referendumā piedalās 44,56 % balsstiesīgo pilsoņu, no kuriem 94,30% balso PAR 10. Saeimas atlaišanu.

23. jūlijs - Cēsu novadā referendumā par 10. Saeimas atlaišanu balso 9067 cēsnieku, no kuriem 95,30% balso PAR 10. Saeimas atlaišanu.

17. septembris - Latvijā notiek ārkārtas 11. Saeimas vēlēšanas, kurās uzvar partiju apvienība "Saskaņas Centrs".

1. decembris - Saeima atbalsta grozījumus likumos, kas paredz pilnīgu nāvessoda atcelšanu Latvijā.

2012. gads

18. februāris - Notiek referendums par Satversmes grozījumiem, kas paredz valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai, nosakot, ka arī pašvaldībās darba valodas ir latviešu un krievu valoda un ikvienam ir tiesības saņemt informāciju latviešu un krievu valodā. 53,19% balsstiesīgo iedzīvotāju balso PRET Satversmes grozījumiem.

18. februāris - Referendumā par Satversmes grozījumiem piedalās 12374 Cēsu novada iedzīvotāji, no kuriem 78,62% balso PRET grozījumiem.

2013. gads

30. jūnijs - 7. jūlijs - XXV Vispārējie latviešu Dziesmu un XV Deju svētki.

9. jūlijs - Eiropas Savienības finanšu ministri oficiāli uzaicina Latviju iestāties Eirozonā 2014. gada 1. janvārī.

11. septembris - LTF Cēsu rajona nodaļas 25 gadu atzīmēšana: konference „LTF Cēsu rajona nodaļai 25”, ziedu nolikšana pie Uzvaras pieminekļa, svētbrīdis Sv. Jāņa baznīcā, Cēsu jauniešu domes pasākums pils dārzā un citi jubilejai veltīti pasākumi.

*
* *